

Sygn. akt I Ns 497/12

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2014 roku

Sąd Rejonowy I Wydział Cywilny w P. w składzie :

Przewodniczący : SSR Anna Andrzejewska

Protokolant : Małgorzata Szczypińska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 roku w Przasnyszu

na rozprawie

sprawy z wniosku W. J.

z udziałem E. S., W. W.

o dział spadku i zniesienie współwłasności

p o s t a n a w i a :

I. Ustalić, że w skład spadku po S. J. wchodzi:

1. zabudowana nieruchomość położona w miejscowości P., gmina R., powiat (...) oznaczona numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 1677 m² dla której w Sądzie Rejonowym w Przasnyszu w Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) wraz z wyposażeniem domu posadowionego na tej nieruchomości - o łącznej wartości 414.073,00 złotych (czteryście czternaście tysięcy siedemdziesiąt trzy złote 00/100).

2. zabudowana nieruchomość położona w miejscowości P., gmina R., powiat (...) oznaczona numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 1900 m² dla której w Sądzie Rejonowym w Przasnyszu w Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) - o wartości 122.854,00 złotych (sto dwadzieścia dwa tysiące osiemset pięćdziesiąt cztery złote 00/100).

II. Stwierdzić, że spadkobiercą S. J. jest wnioskodawca W. J. w 23/100 części, zaś uczestnik W. W. jest nabywcą udziału wynoszącego 77/100 części spadku po S. J..

III. Stwierdzić, że przedmiotem zniesienia współwłasności w 23/100 części W. J. i w 77/100 części W. W. są nieruchomości szczegółowo opisane w punkcie I niniejszego postanowienia.

IV. Dokonać zgodnego zniesienia współwłasności W. J. i W. W. w ten sposób, że:

1. nieruchomość zabudowaną wraz z wyposażeniem domu szczegółowo opisaną w punkcie I podpunkt 1 niniejszego postanowienia przyznać na wyłączną własność uczestnika W. W.;

2. nieruchomość zabudowaną szczegółowo opisaną w punkcie I podpunkt 2 niniejszego postanowienia przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy W. J.

– bez wzajemnych dopłat.

V. Zasądzić na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Przasnyszu) tytułem zwrotu tymczasowo poniesionych wydatków:

- od wnioskodawcy W. J. kwotę 19,60 złotych (dziewiętnaście złotych 60/100);

- od uczestnika W. W. kwotę 65,61 złotych (sześćdziesiąt pięć złotych 61/100).

VI. Oddalić wniosek uczestnika W. W. o zasądzenie kosztów postępowania i stwierdzić, że zainteresowani ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 497/12

UZASADNIENIE

W dniu 14 sierpnia 2012 roku wnioskodawca W. J. wniósł o dokonanie działu spadku po S. J. i zniesienie współwłasności. Podał, że w skład majątku spadkowego wchodzi samochód osobowy marki A. (...) numer rejestracyjny (...) oraz dwie działki położone w P. powiat (...): numer (...) powierzchni 0.1677 ha dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) i numer (...) o powierzchni 0.1900 ha dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) (k.2-12). Wnosił o dokonanie działu spadku zgodnie z wolą spadkodawcy wyrażoną w testamencie z dnia 10 stycznia 2005 roku (k. 11).

Uczestnik postępowania W. W. poparł wniosek co do żądania zniesienia współwłasności działek położonych w P. o numerach: (...) o powierzchni 0.1677 ha zabudowanej budynkiem mieszkalnym oraz budynkiem gospodarczym dla której w Sądzie Rejonowym w Przasnyszu prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) i (...) o powierzchni 0.1900 ha zabudowanej budynkiem letniskowym dla której w Sądzie Rejonowym w Przasnyszu prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) i wniósł o dokonanie zniesienia współwłasności w ten sposób, by działkę nr (...) przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy W. J., a działkę nr (...) – na wyłączną własność uczestnikowi postępowania W. W. bez obowiązku wzajemnych spłat i dopłat. Jednocześnie wniósł o zasądzenie od wnioskodawcy na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa prawnego (k. 165-166, 172).

Uczestniczka E. S. nie zajęła stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

S. J. zmarł w dniu (...) roku. Sąd Rejonowy w Przasnyszu I Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 23 października 2009 roku w sprawie I Ns 470/05 stwierdził, że spadek po wyżej wymienionym, na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 10 stycznia 2005 roku nabyli: żona E. S. w 77/100 częściach oraz syn W. J. w 23/100 częściach (k. 84).

S. J. był właścicielem nieruchomości położonej we wsi P., gmina R., powiat (...), województwo (...) składającej się z zabudowanych działek gruntu o numerach geodezyjnych (...) o powierzchni 0.1677 ha zabudowanej budynkiem mieszkalnym oraz budynkiem gospodarczym dla której w Sądzie Rejonowym w Przasnyszu prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) i (...) o powierzchni 0.1900 ha zabudowanej budynkiem letniskowym dla której w Sądzie Rejonowym w Przasnyszu prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...).

W dniu 25.07.2005 roku spadkodawca był też współwłaścicielem na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej samochodu osobowego marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Od dnia 11.05.2011 roku właścicielem tego pojazdu jest T. B. na podstawie umowy kupna – sprzedaży z dnia 01.04.2011 roku i postanowienia z dnia 23.10.2009 roku Sądu Rejonowego w Przasnyszu wydanego w sprawie I Ns 470/05 (k. 57). Oznacza to, że przed dokonaniem działu spadku spadkobiercy dokonali rozdysponowania składnikiem majątku spadkowego stanowiącym udział we współwłasności opisanego wyżej samochodu osobowego. Nie kwestionował tego wnioskodawca (k. 61).

Umową z dnia 23 maja 2012 roku E. S. sprzedała W. W. cały nabyty przez nią udział w spadku po S. J. wynoszący 77/100 części oświadczając w treści umowy, że wydanie przedmiotu umowy nastąpi najpóźniej do dnia 30 czerwca 2012 roku (k.43-52v).

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2012 roku Sąd Rejonowy w Przasnyszu wezwał W. W. do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania (k. 33).

Z chwilą stwierdzenia nabycia spadku na rzecz kilku spadkobierców powstaje między nimi wspólność praw i obowiązków spadkowych, która utrzymuje się do chwili dokonania działu spadku. Zgodnie z art. 1035 kc w sytuacji gdy spadek przypada kilku spadkobiercom do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów tytułu VIII Kodeksu Cywilnego. Powstała w ten sposób wspólność masy majątkowej w postaci spadku nabytego przez kilka osób ma specyficzny charakter. Nie stanowi ona mianowicie współwłasności, której zniesienia można dokonać w trybie przewidzianym w art. 210 kc bądź art. 617 kpc. Do zniesienia tego typu współwłasności konieczne jest zastosowanie przepisów o dziale spadku, w szczególności art. 1035 i następane kc, art. 1070 i następane kc oraz art. 680 kpc (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 1991 roku w sprawie III CRN 125/91 – Lex nr 9058). Z art. 1037 kc wynika, iż możliwe jest dokonanie działu spadku umowne na podstawie umowy między wszystkimi spadkobiercami bądź sądowe na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców.

Stosownie do art. 684 kpc skład i wartość spadku ulegającego podziałowi ustala sąd. Zgodnie z art. 924 kc otwarcie spadku następuje z chwilą śmierci spadkodawcy, zaś spadkobierca właśnie z tą chwilą nabywa spadek (art. 925 kc). Skład spadku określa się na chwilę otwarcia spadku, zaś następujące po niej działania skutkujące zmianą właścicieli przedmiotów spadkowych nie mają wpływu na skład spadku. W uchwale z dnia 27 września 1974 roku w sprawie III CZP 58/74 (OSNC 1975/6/90, Lex nr 1801) Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, iż w dziale spadku na podstawie art. 1035 i nast. k.c. stan spadku ustala się według otwarcia spadku, jego zaś wartość - według cen z chwili dokonania działu.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawała kwestia dotycząca składników majątku spadkowego, a także zniesienia współwłasności między zainteresowanymi. Przedmiotem tym są bowiem jedynie dwie opisane wyżej nieruchomości zabudowane oznaczone numerami geodezyjnymi (...) położone w miejscowości P.. Wnioskodawca nie podniósł kwestii bezskuteczności zbycia udziału w spadku przez E. S. na rzecz W. W. (art. 1036 kc). W istocie w sprawie dokonać zatem należało zniesienia współwłasności wnioskodawcy i uczestnika W. W..

Celem ustalenia wartości rynkowej opisanych wyżej nieruchomości, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości sporządzonej na potrzeby sprawy spadkowej I Ns 470/05 (k. 104).

Biegły sądowy J. T. złożył do akt sprawy opinię sporządzoną w dniu 24 sierpnia 2009 roku. Po dokonaniu oględzin i analizie cen transakcyjnych, stanu technicznego budynków stosując podejście kosztowe, oszacował wartość nieruchomości 259/1 z zabudowaniami i ruchomościami (w tym samochodem osobowym A. (...) o wartości 1.000 złotych) na łączną kwotę 422.213 złotych, a działkę (...) z zabudowaniem na kwotę 122.067 złotych (k. 121-134). Opinię tę biegły potwierdził ustnie na rozprawie w dniu 18 czerwca 2014 roku twierdząc, że z uwagi na upływ czasu wartość gruntów mogła się zmienić, przy czym znacząco wartość działki z zabudową lotniskową tj. działki numer (...) (k. 172).

Strony nie wniosły zastrzeżeń do opinii biegłego i na rozprawie w dniu 18 czerwca 2014 roku oświadczyły, że pomimo takiego stanowiska biegłego, poprzestają na szacunkach dokonanych przez biegłego sądowego zawartych w opinii pisemnej sporządzonej na potrzeby sprawy I Ns 470/05 i potwierdzonej ustnie przez biegłego (k. 172). Wniosły też o dokonanie zniesienia współwłasności nieruchomości bez wzajemnych dopłat (k. 172).

W tych okolicznościach Sąd tak przedstawioną przez biegłego pisemną opinię biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości uznał za rzetelną, fachową oraz sporządzoną w oparciu o wiedzę i doświadczenie biegłego, w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. W związku z powyższym Sąd przyjął opinię jako podstawę ustaleń co do wartości nieruchomości objętej wnioskiem w sprawie.

Stosownie do art. 622 kpc pierwszeństwo ma dokonanie podziału w oparciu o zgodny wniosek co do sposobu zniesienia współwłasności, jeżeli nie sprzeciwia się prawu, zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób

rażący interesu osób uprawnionych. Do tego sposobu dokonania działu spadku i zniesienia współwłasności powinien nakłaniać współwłaścicieli Sąd w toku postępowania (art. 622 §1 kpc). W przypadku braku podstaw do zniesienia współwłasności na skutek zgodnego wniosku współwłaścicieli wchodzi w grę zniesienie współwłasności przez podział w naturze na części odpowiadające wartością udziałom współwłaścicieli z uwzględnieniem wszelkich okoliczności zgodnie z interesem społeczno – gospodarczym. Różnice wartości wyrównuje się w tej sytuacji przez dopłaty pieniężne (art. 623 kpc).

Stanowiska zainteresowanych w przedmiotowej sprawie, co do sposobu dokonania zniesienia współwłasności, były zgodne. Wnioskodawca domagał się przyznania mu na wyłączną własność działki oznaczonej numerem geodezyjnym (...) zabudowanej domem letniskowym – bez żadnych dopłat, a uczestnik W. W. - przyznania mu na wyłączną własność działki oznaczonej numerem geodezyjnym (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym i gospodarczym – także bez wzajemnych dopłat. Sąd czyniąc zadość ich woli dokonał zniesienia współwłasności zgodnie z ich zgodnymi żądaniami ustalając wartość działki zabudowanej numer (...) bez uwzględnienia wartości samochodu marki A. (...) nie stanowiącego składnika przedmiotu współwłasności stron i nie wchodzącego w skład spadku po S. J.). Biorąc ten sposób wyjścia ze współwłasności, Sąd uznał, iż brakuje jakichkolwiek przeciwwskazań merytorycznych dla takiego rozwiązania, a przede wszystkim jest on zgodny z obowiązującymi przepisami prawa i czyni zadość zgodnemu stanowisku zainteresowanych.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w postanowieniu na mocy powołanych wyżej przepisów.

Orzekając o kosztach sądowych tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa Sąd uznał, że zainteresowani powinni w nich partycypować stosownie do swych udziałów w majątku objętym wnioskiem, albowiem udziały te odzwierciedlają ich stopień zainteresowania rozstrzygnięciem sprawy (art. 520 § 1 kpc). Takie wydatki w sprawie wyniosły 85,21 złotych. Stanowią je koszt wynagrodzenia biegłego sądowego powołanego w sprawie (k.174).

Sąd oddalił wniosek uczestnika W. W. o zasądzenie na jego rzecz od wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego. Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w postępowaniu nieprocesowym jest zasada ich ponoszenia przez każdego uczestnika. Zasada wyrażona w art. 520 § 1 kpc jest natomiast nienaruszalna wtedy, gdy uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub – mimo braku tej równości – ich interesy są wspólne. W niniejszej sprawie strony zgłaszały zgodny sposób wyjścia ze współwłasności, ale nawet gdyby proponowały różne wnioski w tym zakresie to i tak uznać należy, że są w równym stopniu zainteresowane wynikiem postępowania, a ich interesy są w zasadzie wspólne, gdyż polegają na wyjściu ze stanu współwłasności. Wniosek uczestnika W. W. nie uzasadniał odstąpienia od reguły określonej w art. 520 § 1 kpc dlatego podlegał oddaleniu. Pozostałe koszty związane ze swym udziałem w sprawie zainteresowani powinni ponieść we własnym zakresie (art. 520 §1 kpc). W tym miejscu jedynie na marginesie zauważyć należy, że odniesienie interesu stron do przysługujących im udziałów skutkowałby koniecznością zasądzenia od uczestnika W. W. na rzecz wnioskodawcy kwoty 92,09 złotych, gdyż w istocie wnioskodawca który posiada udział wynoszący 23/100 części poniósł wydatki w łącznej kwocie 1.200 złotych, a uczestnik W. W. który posiada udział wynoszący 77/100 w kwocie 3.617 złotych.